
مبانی فقهی و حقوقی

تدلیس در نکاح

راضیه امینی

صدیقه حاتمی

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:
مشخصات نشر:
مشخصات ظاهری:
شابک:
وضعیت فهرست نویسی:
یادداشت:
موضوع:
موضوع:
موضوع:
موضوع:
موضوع:
موضوع:
شناسه افزوده:
رده بندی کنگره:
رده بندی دیسی:
شماره کتاب شناسی ملی

امینی، راضیه، ۱۳۶۵ -
مبانی فقهی و حقوقی تدلیس در نکاح / مولف راضیه امینی، صدیقه حاتمی.
اصفهان: کتابنامه نجف، ۱۳۹۵.
۱۵۵ ص.
978-600-94815-1-4
فیبا.
کتابنامه.
زناشویی -- فسخ (فقه)
Marriage -- Annulment (Islamic law)
زناشویی -- فسخ
Marriage -- Annulment
زناشویی -- قوانین و مقررات -- ایران
Marriage law -- Iran
حاتمی، صدیقه، ۱۳۶۴ -
BP۱۸۹/۶/الف ۸م ۲ ۱۳۹۵
۳۶/۲۹۷
۴۲۶۹۹۸۲

- نام کتاب: مبانی فقهی و حقوقی تدلیس در نکاح
- مؤلف: راضیه امینی، صدیقه حاتمی
- صفحه آرا: عباسعلی ربانی
- نوبت چاپ و سال انتشار: چاپ اول - ۱۳۹۵
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- ناشر: کتابنامه نجف
- چاپ و صحافی: نگار اصفهان
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۸۱۵-۱-۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مرکز فروش: اصفهان، میدان آزادی، خیابان هزار جریب، فروشگاه کتاب جهاد دانشگاهی اصفهان

تلفن: ۰۳۱-۳۷۹۳۲۰۸۶

تماس با ناشر: ۰۹۱۳۱۱۵۰۶۱۸

پست الکترونیکی: rezanajafi84@yahoo.com

فهرست مطالب

مقدمه ۹

فصل اول: کلیات (معانی و تعاریف) ۱۱

۱-۱- تدلیس ۱۳

الف- تدلیس در لغت ۱۳

ب- تدلیس در اصطلاح فقهی ۱۴

ج- تدلیس در اصطلاح حقوقی ۱۵

د- تدلیس در قانون مدنی ۱۶

۱-۲- نکاح ۱۷

الف- نکاح در لغت ۱۷

ب- نکاح در اصطلاح فقهی ۱۸

ج- نکاح در اصطلاح حقوقی ۱۹

د- نکاح در قانون مدنی ۲۱

۳-۱- تدلیس در نکاح ۲۲

الف- تدلیس در نکاح در اصطلاح حقوقی ۲۲

ب- تدلیس در نکاح در اصطلاح فقهی ۲۳

ج- تدلیس در نکاح در قانون مدنی ۲۴

۱-۴- فسخ ۲۴

۱-۵- فسخ نکاح ۲۶

فصل دوم: بررسی عناصر و شرایط تحقق تدلیس در نکاح ۲۹

مقدمه ۳۱

۱-۲- عناصر و اقسام عیبات جرم تدلیس ۳۲

۱-۱-۲- عناصر جرم تدلیس ۳۲

۱-۱-۱-۲- عنصر مادی ۳۲

الف- تدلیس فعلی ۳۴

ب- تدلیس قولی ۳۵

ج- تدلیس سلبی (سکوت) ۳۶

۱-۲-۱-۲- عنصر معنوی ۳۹

۱-۲-۲- تدلیس شخص ثالث ۳۹

۲-۲- شرایط تحقق تدلیس در نکاح ۴۲

فصل سوم: خیارات جاری در عقد نکاح ۴۷

مقدمه ۴۹

۱-۳- خیار عیب (عیوب مجوز فسخ نکاح) ۵۰

۵۰	۳-۱-۱-عیوب
۵۰	۳-۱-۱-۱-معنای عیب
۵۱	۳-۱-۲-عیوب منصوصه
۵۲	الف-عیوب مشترک
۵۶	ب-عیوب مختص زوج
۵۷	۱-خِصَاء
۵۹	۲-عَنْزَن
۶۲	۳-جَبَّ
۶۳	ج-عیوب مختص نرجه
۶۳	۱-قَرَن
۶۴	۲-جُذَام
۶۵	۳-بَرَص
۶۶	۴-إِفْضَاء
۶۷	۵-عَرَج (زمین گیری)
۷۱	۶-عَمَى (نابینایی از هر دو چشم)
۷۳	۳-۱-۳-عیوب غیر منصوصه
۷۳	الف-زنا
۷۵	ب-خشی
۷۸	ج-ایدز
۸۰	۳-۱-۲-احکام عیوب
۸۰	۳-۱-۲-۱-انحصار یا عدم انحصار عیوب مجوز فسخ
۸۰	الف-انحصار یا عدم انحصار عیوب مردان

- ۸۳ ب- انحصار یا عدم انحصار عیوب زنان
- ۸۴ ۳-۱-۲-۲- شرائط فسخ عقد با عیوب زن
- ۸۵ ۳-۱-۲-۳- سقوط خیار با علم به عیب
- ۸۶ ۳-۱-۲-۴- سقوط خیار با درمان عیب
- ۸۸ ۴-۱-۲-۵- اثبات عیوب
- ۹۰ ۳-۲- خیار تصرف از شرط صفت
- ۹۰ ۳-۲-۱- خیار نکاح از شرط صفت در عقد نکاح
- ۹۴ ۳-۲-۲- برخی از موارد خیار تخلف از شرط صفت
- ۹۵ ۳-۲-۲-۱- شرط بکارت
- ۹۹ ۳-۲-۲-۲- شرط تجرد
- ۹۹ ۳-۲-۲-۳- شرط اسلام و کتابی بودن
- ۱۰۰ ۳-۲-۳- مهر در فسخ نکاح
- ۱۰۰ ۳-۲-۱- مهر در فسخ نکاح قبل از نزدیکی
- ۱۰۲ ۳-۲-۲- مهر در فسخ نکاح بعد از نزدیکی

فصل چهارم: نقش تدلیس در نکاح و ضمان مدّلس ۱۰۵

۴-۱- نقش تدلیس در پیدایش خیار ۱۰۷

- ۱۰۷ ۴-۱-۱- تدلیس در پیدایش خیار فسخ
- ۱۱۰ ۴-۱-۲- اقسام تدلیس در نکاح
- ۱۱۲ ۴-۱-۳- عدم بطلان عقد نکاح با تدلیس
- ۱۲ ۴-۱-۴- نسبت تدلیس با عیوب و خیار تخلف از شرط

۱۱۲.....	۴-۱-۴-نسبت تدلیس با عیوب مجوز فسخ
۱۱۴.....	۴-۱-۴-۲-نسبت تدلیس با خيار تخلف از شرط صفت
۱۱۶.....	۴-۱-۵-احکام خيار فسخ
۱۱۶.....	۴-۱-۵-۱-اسقاط خيار فسخ
۱۱۷.....	۴-۱-۵-۲-انتقال خيار فسخ
۱۱۷.....	۴-۱-۵-۳-فوریت خيار فسخ
۱۲۰.....	۴-۱-۴-۲-جهل به خيار فسخ
۱۲۰.....	الف-جهل به خيار
۱۲۳.....	ب-ادعای جهل به خيار فوریت آن
۱۲۴.....	۴-۲-ضمانت اجرائی مدعی راهکار قضائی فسخ نکاح
۱۲۴.....	۴-۲-۱-دلایل ضمان مدّیس
۱۲۴.....	۴-۲-۱-۱-دلایل نقلی
۱۲۶.....	۴-۲-۱-۲-دلایل عقلی
۱۲۷.....	الف-قاعده لاضرر
۱۲۷.....	ب-قاعده غرور
۱۲۸.....	۴-۲-۲-ضمانت اجرائی مدنی و کیفری تدلیس
۱۲۸.....	۴-۲-۲-۱-ضمانت اجرائی مدنی تدلیس (مطالبه خسارت)
۱۲۸.....	الف-مطالبه خسارت در صورت فسخ نکاح
۱۳۴.....	ب-مطالبه خسارت در صورت عدم فسخ نکاح
۱۳۵.....	۴-۲-۲-۲-ضمانت اجرائی کیفری تدلیس
۱۳۸.....	۴-۲-۳-راهکار قضائی فسخ نکاح
۱۳۸.....	۴-۲-۳-۱-عدم اعتبار اذن حاکم در فسخ نکاح

۱۴۰ ۲-۳-۲-۴- نحوه اقامه دعوی در محاکم قضایی

۱۴۲ نتیجه گیری

۱۴۳ پیشنهادات

۱۴۷ فهرست منابع و مآخذ

www.ketab.ir

مقدمه

خانواده از کهن‌ترین و مهمترین نهادهای جامعه است. تمایل جنسی زن و مرد و محبت فطری والدین نسبت به فرزندان، موجب شده است که خانواده به عنوان واحدی طبیعی و محترم از دیرباز به وجود آید. همان‌گونه که تشکیل اجتماع از ضرورت‌های طبیعت انسان و تأمین سعادت اوست، خانواده نیز به حکم نیازها و غرایز انسانی ایجاد شده است.

استواری خانواده نقش مهمی در رشد دولت‌ها و جامعه ایفاء می‌کند و در مقابل انحلال و نابودی خانواده‌ها باعث اضمحلال اقتصاد و فرهنگ دولت و جامعه خواهد شد. بررسی وضعیت اطفال و افراد بزرگسالی که به پشت میله‌های زندان کشیده شده‌اند، به خوبی نشان می‌دهد که اکثر مجرمین و بزه‌کاران از خانواده‌هایی هستند که دچار مشکلاتی از قبیل صلاوق و فساد و فرسایش و در نتیجه از هم پاشیدن نظام خانواده شده‌اند.

اهمیت اثرات اجتماعی و اقتصادی خانواده، قانونگذاران را بر آن داشته که قوانینی برای حمایت از خانواده وضع کنند. حمایت قانونی از خانواده در همه کشورها از جمله ایران مورد توجه است. در قوانین مربوط به خانواده باید عفاف و عادت و سنن اخلاقی و اعتقادات مذهبی در نظر گرفته شود، وگرنه اجرای قانون با اشکالات بسیاری مواجه خواهد شد.

یکی از مباحث مهم و قابل توجه در نکاح، بحث تدلیس در نکاح (فریب در ازدواج) و آثار فقهی و حقوقی آن می‌باشد، هرچند بحث فریب در ردواج از مسائل مستحدثه نبوده و مسبوق به سابقه می‌باشد، ولی متأسفانه امروزه این معضل اجتماعی ابعاد وسیعتری نسبت به گذشته پیدا کرده و پرونده‌های موجود در دادگاه‌های خانواده بخصوص رسیدگی به دعاوی و شکایات در این زمینه، مبین این حقیقت تلخ است که متأسفانه ازدواج‌های فراوانی به دلیل عدم صداقت یکی از طرفین و فریب طرف دیگر به دلیل فرصت‌طلبی و سوء استفاده منجر به جدایی می‌شود. این مورد غالباً با ادعای

دروغین سطح بالای تحصیلی و یا سطح بالای خانوادگی و درآمد و مخفی کردن اینکه شخص قبلاً ازدواج کرده است، بخصوص در مورد زنان صورت می‌گیرد. کتاب حاضر به بررسی و معرفی این معضل اجتماعی و خانوادگی پرداخته است.

آشنائی با تدلیس، راه‌ها، شرایط و عناصر تحقق آن و احیاناً مقرون شدن تدلیس با عیوب و تخلف از شرط صفت در نکاح، حق فسخ برای فریب‌خورده و ضمانت مدنی و کیفری، برای سه قشر از افراد جامعه حائز اهمیت می‌باشد:

۱- زوج‌هائی که دام فریب در ازدواج افتاده‌اند، اما اطلاعی ندارند که این فریب‌ها ممکن است برای آنها ایجاد حق فسخ کند و همچنین می‌توانند در خسارات وارده به فریب‌دهنده رجوع نمایند و یا از شرایط، احکام و نحوه اجرایی این حق اطلاعی ندارند.

۲- برای دختران و پسران جوانی که در صدد ازدواج می‌باشند و با مطلع شدن از این مباحث، هنگام ازدواج هوشیارتر و بیشتری به خرج می‌دهند تا در دام چنین فریب‌هایی نیفتند.

۳- اطلاع‌رسانی برای متخصصین این رشته و عامه مردم.